

GÖRÜŞLER ve DÜŞÜNCELER

TABİAT MÜZELERİMİZ ÜAEBİNE
ŞÜKBÜ EBSOY

İ. Ü. A. Jeoloji Mühendisliği, İstanbul

Dünümüzde jeoloji mesleği için önemli olan ve bazı ivedilik kadan sorunlardan bir tanesi de doğal anıtların korunması konusudur. Herne kadar bu konuda yapılan çalışmalar yeterli olmasa da fosil, mineral ve benzeri jeolojik değerlerin müzelerde; müze^ r© taşınamayan jeolojik değerlerin ise yerli yerinde doğal müzeler şeklinde korunması için yapılan girişimler övgüye ve taktire değer çalışmalardır. Yalnız unutulmamalıdır ki, binbir güçlük, binbir emekle memleketimiz her kefesinden derlenen ve hatta yurt dışından eğitsel amaçlarla gönderilen örneklerin sergilenmesi müzelerimizin olağan periyodik bakıma ve korumaya gereksinimleri vardır. Aksi takdirde doğal anıtların korunması için verilen mücadele ve girişimlerin

boşa gitmesi olağan bir sonuç olur. Bakımı titizlikle sürdürülen ve bundan dolayı ziyaretçilerin hayranlığı kazanılan M.T.A.'ın Tabiat Tarihi Müzesi ile Türkiye'de ilk kez jeoloji öğreniminin başlatıldığı yer olan ve başlangıçta çok iyi korunan İstanbul Üniversitesi'ndeki jeoloji müzesi yukarıda anlatılan olaya en iyi örnek olur.

Bugün İstanbul Üniversitesi'ndeki jeoloji müzesi, buradaki öğretim görevlilerinin gayretlerine rağmen bakımsızlıktan ve bu işle uğraşan tecrübeli personelin yokluğu nedeniyle çok önemli jeolojik değerleri ile birlikte çürümeye terk edilmiştir.

Doğal anıtlarımızın korunması sorunu içerisinde bu üniversitemize en kısa zamanda M.T.A. başta olmak üzere benzeri kuruluşların tecrübeli personel katkılarıyla birlikte yardım eli uzatılmak, tekrar eski haline döndürülerek öğrencilerin ve ziyaretçilerin hizmetine açılmalıdır.

TEZ ÖZETLERİ

BOYABAT (SİNOP) KÜZEYDOĞUSUNUN PETROL YÖNÜNDEN JEOLÖJİK ve JEOKİMYASAL İNCELEMESİ

Sadettin Korkmaz

(Doktora Tezi, 1984)

Prof. Dr. Selâhattin Pelin yönetiminde gerçekleştirilen bu çalışmada Boyabat'ın kuzeydoğu kesiminde yaklaşık 550 km²lik bir alanın 1/25.000 ölçekli jeoloji haritası yapılarak bölgenin stratigrafisi, tektoniği ve jeolojik evrimi aydınlatılmıştır. Ayrıca inceleme alan petrol oluşumu ve birikimi açısından ele alınmıştır. Ana kaya fasiyesindeki birimlere jeokimyasal yöntemler uygulanarak yörenin petrol oluşturma potansiyeli araştırılmıştır. Bu çalışma ile bölgenin ana kaya, hama kaya, örtü kaya ve kapan sorunlarına somut çözümler getirilmiştir.

İnceleme alanının temelini Paleozoyik yaşlı Boyabat Metamorfikleri oluşturmaktadır.

Bu temel üzerine uyumsuz olarak kumtaşı, main ve sevilerden oluşmuş Liyas (?) yaşlı Akgöl Formasyonu, gelmektedir. Bu birim, kırmızı renkli çakıllardan oluşan Alt-orta Dogger yaşlı Büraük Formasyonu ile kalın katmanlı ve masif karbonatlardan oluşan Bathoniyen-Kimmerisiyen yaşlı Akkaya Kireçtaşı tarafın-

dan uyumsuz olarak üstlenir. Akkaya Kireçtaşı'nın alt sınırı Büraük Formasyonu ile uyumludur. Birimi üzerine ise uyumsuz olarak, kumtap ve kumlu kireçtaşı arakatmanlı, gri, siyah renkli şeyl ve marnlardan oluşan Alt Kretase yaşlı Çağlayan Formasyonu gelmektedir.

Bölgede, Santoniyen-Kampaniyen'de başlayan çökme Alt Eosen'e kadar kesiksiz devam eder. Bu dönemde bölge sübsidan özelliktedir. Santoniyen-Kampaniyenli yaşlı Kapanbofazi Formasyonu kırmızı renkli, Globotruncana'lı mikritik kireçtaşlarından, Alt Maestrihtiyen yaşlı Yemişliçay Formasyonu, kum taşı, marn arakatmanlı tuf ve tüfit ardalanmasında oluşmuştur. Yemişliçay Formasyonu yanal yönde lav, tuf ve agiomeralardan oluşan Çokran Üyesi'ne geçmektedir. Maestrihtiyen yaşlı Cankurtaran Formasyonu türbiditik kumtaşı, marn, şeyl ve silttaş ardalanmasından, Maestrihtiyen-Paleosen yaşlı Çaltu Formasyonu da beyaz renkli kireçtaşı ve marnlardan oluşmaktadır. Kampaniyen katmanlı ve masif kireçtaşından oluşan Maestrihtiyen-Paleosen yaşlı Pervanekaya Formasyonu ise Boyabat Metamorfiklerini aşılacak uyumsuzlukla örter Üst Paleosen-İpresiyen yaşlı Ardıçlı Formasyonu da kırmızı renkli, kireçtaşı arakatmanlı marnlarla temsil edilmektedir.